

सन २०१४-१५ मध्ये गाळप हंगाम घेतलेल्या साखर कारखान्यांस ऊस पुरविण्या-या शेतकऱ्यांच्या एफआरपीची रक्कम अदा करण्यासाठी दीर्घ मुदतीचे कर्जावर व्याज अनुदान देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : ससाका-२०१८/प्र.क्र.१३० भाग -२/३-स
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : ३१ मार्च, २०१९.

वाचा :-

- १) भारत सरकार, खाद्य व सार्वजनिक वितरण विभाग, नवी दिल्ली यांची अधिसूचना क्र.१(५)/२०१५/एस.पी.-१, दि.२३.०६.२०१५
- २) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र. ससाका-२०१५/प्र.क्र.२२६/३-स, दि.३०.०७.२०१५.
- ३) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र. ससाका-२०१५/प्र.क्र.२२६अ/३-स, दि.०५.०९.२०१५.
- ४) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र. ससाका-२०१५/प्र.क्र.३८५/३-स, दि.०९.१२.२०१५.
- ५) वित्त विभागाचे परिपत्रक क्रमांक: अर्थसं-२०१७/प्र.क्र.७५/अर्थ-३, दि.१८.०४.२०१७, ३०.०६.२०१७ व दिनांक ०६.०२.२०१८.
- ६) वित्त विभागाचे परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.३१/कोषा-प्रशा-५, दि.१०.०५.२०१६.
- ७) साखर आयुक्त यांचे क्रमांक:साआ/सॉफ्टलोन/व्याज अनुदान/कक्ष-७/अर्थ-२/२०१७-१८, विविध दिनांकीतची पत्रे.
- ८) शासन निर्णय क्रमांक: ससाका-२०१८/प्र.क्र.५०/३-स, दिनांक २८.०२.२०१८.
- ९) शासन निर्णय क्रमांक: ससाका-२०१८/प्र.क्र.५१/३-स, दिनांक १४.०३.२०१८.
- १०) शासन निर्णय क्रमांक: ससाका-२०१८/प्र.क्र.५३/३-स, दिनांक ३१.०३.२०१८.
- ११) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. अर्थसं-२०१८/प्र.क्र. ६९/ अर्थ -३, दि.०२.०४.२०१८.
- १२) शासन निर्णय क्रमांक: ससाका-२०१८/प्र.क्र.१३०/३-स, दिनांक २८.०५.२०१८.
- १३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. अर्थसं-२०१८/प्र.क्र. ६९/ अर्थ -३, दि.२५.०९.२०१९.

प्रस्तावना:

सन २०१४-१५ च्या गाळप हंगामात शेतकऱ्यांना ऊसासाठी एफआरपीची रक्कम देण्याकरिता मदत व्हावी म्हणून, केंद्र शासनाने दि.२३ जून, २०१५ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार सॉफ्ट लोन योजना जाहीर केली. सदर योजनेस अनुलक्षून गाळप हंगाम २०१४-१५ मधील एफ.आर.पी. प्रमाणे एकूण देय ऊस किंमतीच्या ५० टक्के रक्कम दि.३०/६/२०१५ अखेर ज्या कारखान्यांनी अदा केलेली आहे, तसेच ज्या कारखान्यांनी हंगाम २०१३-१४ व २०१४-१५ मध्ये गाळप घेतले आहे, अशा राज्यातील पात्र १४८ सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांना केंद्र शासनाने जाहीर केलेली योजना लागू करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आलेला आहे. तद्नंतर या योजनेच्या निकषांत न बसणा-या २२ सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांना तसेच सदर दोन्ही योजनांत न बसणा-या ६ सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांना सॉफ्ट लोन-व्याज

अनुदान योजना लागू करण्यात आल्या. उपरोक्त तिन्ही योजनेतील प्रमुख तरतुदी व त्या अंतर्गत सॉफ्ट लोन वितरण पुढीलप्रमाणे आहे:-

१) शासन निर्णय दि. ३०/७/२०१५ नुसार सॉफ्ट लोन योजना:-

गाळप हंगाम २०१४-१५ मधील एफ.आर.पी.प्रमाणे एकूण देय ऊस किंमतीच्या ५०% रक्कम दि.३०/६/२०१५ अखेर ज्या कारखान्यांनी अदा केलेली आहे, तसेच ज्या कारखान्यांनी हंगाम २०१३-१४ व २०१४-१५ मध्ये गाळप घेतलेले आहे, अशा पात्र १४८ सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांसाठी सदर योजना लागू करण्यात आली. गाळप हंगाम सन २०१३-१४ मध्ये उत्पादित केलेल्या पांढ-या साखरेच्या ११% साठयावर प्रति मे.टन रु.२४०००/- प्रमाणे बँकांकडून कर्ज उपलब्ध करून देण्यास, तसेच प्रथम वर्षाच्या कर्जावरील सरळ व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणारे व्याज दर यामधील जो दर कमी असेल, त्यानुसार प्रथम वर्षाचे व्याज अनुदान केंद्र शासनाने दिल्यावर उर्वरित कर्जावरील रेड्युसिंग बॅलंसनुसार पुढील ४ वर्षाचे व्याज अनुदान राज्य शासन देईल, असा निर्णय दि.३० जुलै, २०१५ च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आलेला आहे. त्यानुसार १४८ पात्र कारखान्यांना रु.२००० कोटी इतक्या कर्ज पात्र रकमेवरील केंद्र शासनामार्फत देय असलेल्या पहिल्या वर्षाची व्याज अनुदानाची रक्कम वगळता पुढील ४ वर्षांचा व्याज अनुदानाचा भार रु. ४०० कोटी इतका मंजूर करण्यात आला आहे.

२) शासन निर्णय दि.५/९/२०१५ नुसार सॉफ्ट लोन योजना:-

राज्यातील ज्या साखर कारखान्यांनी गाळप हंगाम २०१४-१५ मधील एफआरपीप्रमाणे एकूण देय रकमेच्या ५०% पेक्षा जास्त एफआरपीची रक्कम दि.३०.०६.२०१५ पर्यंत दिली आहे, मात्र सन २०१३-१४ मध्ये गाळप हंगाम घेतला नाही, अशा केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेनुसार उपरोक्त योजनेत अपात्र ठरणा-या २२ सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांना शेतक-यांच्या FRP ची रक्कम देता यावी, म्हणून ही योजना राज्य शासनाने लागू केली. या साखर कारखान्यांना सन २०१४-१५ मधील दि. ३० जून, २०१५ पर्यंतच्या उत्पादित पांढ-या साखरेच्या ११% साखर साठयाच्या प्रति मे.टन रु.२४०००/- प्रमाणे किंवा (प्रलंबित ऊस देयक(-) उचल न केलेले तारण कर्ज) यापैकी जी रक्कम कमी असेल, इतक्या कर्जास त्यांचे कर्ज उचल क्षमतेनुसार पात्र ठरतील आणि या पात्र कर्जापोटीचे सरळ व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणारा व्याज दर यामधील जो दर कमी असेल, त्यानुसार रेड्युसिंग बॅलंसनुसार जास्तीत जास्त ५ वर्षाचे व्याज अनुदान राज्य शासनाने देण्याचा निर्णय दि.५ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला. त्यानुसार रु.१८७.७६ कोटी पात्र कर्ज रकमेवरील ५ वर्षाचे व्याज अनुदानासाठी रु.५६.३३ कोटी भार मंजूर करण्यात आला आहे.

३) शासन निर्णय दि.९/१२/२०१५ नुसार सॉफ्ट लोन योजना:-

उपरोक्त दोन्ही योजनांचा लाभ मिळू न शकलेल्या आणि दि.३१/८/२०१५ पर्यंत ५०% पेक्षा जास्त एफआरपीची रक्कम अदा केलेल्या ६ साखर कारखान्यांना राज्य शासनाने सदर योजना लागू केली. त्यांनी उत्पादित केलेल्या पांढ-या साखरेच्या ११% उत्पादनाच्या प्रती मे.टन रु.२४०००/- प्रमाणे (दोन्ही वर्षे गाळप हंगाम घेतलेल्या कारखान्यांसाठी सन २०१३-१४ मधील उत्पादनाच्या ११% आणि २०१३-१४ चा गाळप हंगाम न घेतलेल्या दोन कारखान्यांसाठी दि.३०/६/२०१५ पर्यंतच्या पांढ-या साखरेच्या उत्पादनाच्या ११% किंवा दि.३१/०८/२०१५ अखेर (प्रलंबित ऊस देयक (-) उचल न केलेले तारण कर्ज) यापैकी जी रक्कम कमी असेल, इतक्या कर्जास त्यांचे कर्ज उचल क्षमतेनुसार पात्र ठरतील आणि या पात्र कर्जापोटीचे सरळ

व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणारा व्याज दर यामधील जो दर कमी असेल, त्यानुसार रेड्युसिंग बँलंसनुसार ५ वर्षांचे व्याज अनुदान राज्य शासनातर्फे देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. या अंतर्गत रु.३८ कोटी इतकी कर्ज पात्र रक्कम आणि रु.११.५१ कोटी इतका ५ वर्षांचा व्याज अनुदानाचा भार मंजूर करण्यात आला आहे. तदनंतर शासनाने जाहीर केलेल्या सॉफ्ट लोन योजनेचा लाभ मिळू न शकलेल्या कारखान्यांस ऊस पुरविण्या-या शेतक-यांच्या एफआरपीची उर्वरित रक्कम अदा करण्यासाठी या पूर्वीच्या योजनास मुदतवाढ देणे; कर्ज पात्र रकमेतील उर्वरित रक्कम कारखान्यांच्या खात्यावर वर्ग करणे, तसेच कच्च्या साखरेच्या उत्पादनाचा कर्ज पात्र रक्कम ठरवितांना विचार करण्यासाठी सॉफ्टलोन योजना-व्याज अनुदान याबाबत शासनाने राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ०६.०४.२०१६ रोजीच्या बैठकीत पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

ऊस उत्पादक शेतक-यांच्या एफआरपीची रक्कम देता यावी म्हणून शासन निर्णय दि.३०/७/२०१५, दि.५/९/२०१५ व दि.९/१२/२०१५ अन्वये एकूण १७६ साखर कारखान्यांसाठी लागू केलेल्या सॉफ्टलोन योजनेअंतर्गत कर्ज मंजूरी व वितरणाची मुदत दि. ३१ मे, २०१६ पर्यंत वाढविण्यात येत आहे. योजनेच्या इतर अनुषंगिक अटी व शर्ती यापूर्वी मंजूर केल्यानुसार राहतील. तसेच यापूर्वी राज्य शासनाने रु.२२०९ कोटी कर्ज पात्र रक्कम आणि रु.४६८ कोटी व्याज अनुदान भार मंजूर केला आहे, त्याच मर्यादेत सदर मंजूरी देण्यात येत आहे. शासन निर्णय दि.३०.७.२०१५ च्या सॉफ्टलोन योजनेनुसार पात्र १४८ कारखान्यांसाठी ४ वर्षांचे व्याज अनुदान यापूर्वी मंजूर केल्यानुसार राज्य शासनाकडून देण्यात येणार आहे. केंद्र शासनाच्या योजनेत लाभ मिळाला नसला, तरी या वाढीव मुदतीत राज्य शासनाकडून ४ वर्षांचे देय व्याज अनुदान देण्यात येईल. तसेच उर्वरित दि.५.९.२०१५ (२२ कारखाने) आणि दि.९.१२.२०१५ (६ कारखाने) च्या शासन निर्णयानुसारच्या योजनेमधील पात्र असे एकूण २८ कारखान्यांसाठी ५ वर्षांचे व्याज अनुदान यापूर्वी मंजूर केल्यानुसार राज्य शासनाकडून देण्यात येणार आहे.

सबब, राज्यातील ज्या साखर कारखान्यांनी गाळप हंगाम २०१४-१५ मधील एफआरपीप्रमाणे एकूण देय रकमेच्या ५०% पेक्षा जास्त एफआरपीची रक्कम दिनांक ३०.०६.२०१५ पर्यंत दिली आहे, मात्र सन २०१३-१४ मध्ये गाळप हंगाम घेतला नाही, अशा केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेनुसार उपरोक्त योजनेत अपात्र ठरणा-या २२ सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांना शेतक-यांच्या FRP ची रक्कम देता यावी, म्हणून ही योजना राज्य शासनाने लागू केली. या साखर कारखान्यांना सन २०१४-१५ मधील दि.३० जून, २०१५ पर्यंतच्या उत्पादीत पांढऱ्या साखरेच्या ११% साखर साठ्याच्या प्रती मे.टनाप्रमाणे किंवा (प्रलंबित ऊस देयक(-) उचल न केलेले तारण कर्ज) यापैकी जी रक्कम कमी असेल, इतक्या कर्जास त्यांचे कर्ज उचल क्षमतेनुसार पात्र ठरतील आणि या पात्र कर्जापोटीचे सरळ व्याजाच्या १०% किंवा बँकेकडून आकारण्यात येणारा व्याज दर यामधील जो दर कमी असेल, त्यानुसार रेड्युसिंग बँलंसनुसार जास्तीत जास्त ५ वर्षांचे व्याज अनुदान राज्य शासनाने देण्याचा निर्णय दि.५ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला. त्यानुसार रु.१८७.७६ कोटी पात्र कर्ज रकमेवरील ५ वर्षांचे व्याज अनुदानासाठी रु.५६.३३ कोटी भार मंजूर करण्यात आले आहे. मा.मुंबई उच्च न्यायालयाचे दि.२७.९.२०१६ चे आदेश लक्षात घेता, मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने दि.२१.१.२०१० रोजी खाजगी साखर कारखान्यांना कोणत्याही स्वरूपाचे (Grant/Subsidy/Gurantee) आर्थिक सहाय्य करून नये असे आदेश आहे. सध्याची उपलब्ध तरतुद अल्प स्वरूपाची असल्यामुळे याविषयी मा. सर्वोच्च न्यायालयातील विशेष अनुमती याचिकेच्या (SLP) निकाल लागेपर्यंत सहकारी साखर कारखान्यांना पात्रतेनुसार अनुदान वितरीत करावे लागेल.

साखर आयुक्त यांनी सादर केलेले प्रस्ताव, मा. उच्च न्यायालयाचे दि.२१.०१.२०१० रोजीच्या आदेश तसेच वित्त विभागाच्या दि.०२.०४.२०१८ रोजीच्या परिपत्रकातील तरतुदीनुसार ७०% तरतुद राज्य शासनाने संदर्भाधिन वाचा क्र .१० च्या शासन निर्णयान्वये ५५ साखर कारखान्यांना रक्कम रूपये ३१.९९ कोटी वितरीत करण्यास मंजूरी दिली आहे. आता, वित्त विभागाच्या दि.२५.०१.२०१९ च्या परिपत्रकातील तरतुदीनुसार सन २०१८-१९ च्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीच्या ८० % म्हणजेच उर्वरित १०% रक्कम रूपये ४,५७,००,०००/- इतकी रक्कम संबंधित सहकारी साखर कारखान्यांना वितरीत करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील ज्या साखर कारखान्यांनी गाळप हंगाम २०१४-१५ मधील एफआरपीप्रमाणे एकूण देय रकमेच्या ५०% पेक्षा जास्त एफआरपीची रक्कम दि.३०.०६.२०१५ पर्यंत दिली आहे, त्यासाठी दिनांक ३०.०७.२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये पात्र झालेल्या सहकारी कारखान्यांना शेतक-यांच्या FRP ची रक्कम देता यावी म्हणून राज्य शासनाने व्याज अनुदान देण्याबाबत संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये निर्णय घेतला आहे. त्यानुसार तसेच वर नमूद मा.न्यायालयाचे आदेश विचारात घेता **रु.४,५७,००,०००/- (रूपये चार कोटी सत्तावन्न लाख फक्त)** इतकी रक्कम सहकारी साखर कारखान्यांस सन २०१८-१९ मध्ये उपलब्ध असलेल्या तरतुदीमधून अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर रक्कम "मागणी क्रमांक-व्ही-२, २४२५ सहकार, १०८- इतर सहकारी संस्थांना सहाय्य, (०३) सहकारी साखर कारखाने, (०३)(०२) सहकारी साखर कारखान्यांना सहायक अनुदान (कार्यक्रम) (२४२५ ०९८९), ३१-सहायक अनुदाने(वेतनेत्तर)" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकावा. सदर खर्च सन २०१८-१९ साठी मंजूर झालेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

०२. प्रस्तुत प्रकरणी लेखाधिकारी, साखर आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे यांना "आहरण व संवितरण अधिकारी" व संचालक (प्रशासन), साखर आयुक्तालय, साखर संकुल, पुणे यांना "नियंत्रण अधिकारी" म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे. त्यानुसार लेखाधिकारी, साखर आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे यांनी त्या-त्या साखर कारखान्यांच्या बँकेला व्याज अनुदानाबाबत, निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीच्या अनुषंगाने निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही करावी.

०३. संदर्भाधिन वाचा क्र.१२ मधील शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेल्या रकमेबाबतची उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर केलेल्या साखर कारखान्यांना अनुदानाची रक्कम गुणोत्तर व्यस्त (Pro Rata) प्रमाणात वितरीत करण्यात यावी.

०४. "आहरण व संवितरण अधिकारी" व "नियंत्रण अधिकारी" यांनी सदर तरतुद वितरीत करताना महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमपुस्तिका व वित्तीय अधिकार नियमपुस्तिकेमध्ये उल्लेख केलेल्या तसेच वित्त विभागाच्या दि.०२.०४.२०१८ व दि.२५.०१.२०१९ च्या परिपत्रकातील अटी व शर्तीचे व वेळोवेळी दिलेल्या सुचनांचे पालन करण्याची दक्षता घ्यावी.

०५. सदरहू शासन निर्णय वित्त विभाग, परिपत्रक, क्रमांक:अर्थसं-२०१८/प्र.क्र.६९/अर्थ-३, दि.०२.०४.२०१८ व दि.२५.०१.२०१९ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

०६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०३३११२२६५०६२०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अशोक कायंदे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (३ प्रती)
२. प्रधान महालेखापरिक्षक, लेखा परिक्षा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
३. लेखा व अधिदान अधिकारी, मुंबई.
४. निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई.
५. महालेखापाल -१, महाराष्ट्र राज्य, (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा) मुंबई.
६. महालेखापाल -२, महाराष्ट्र राज्य, (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरिक्षा) नागपूर.
७. संचालक (प्रशासन), साखर आयुक्तालय, साखर संकुल, पुणे.
८. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे.
९. लेखाधिकारी, साखर आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे (३प्रती)
१०. सर्व प्रादेशिक सहसंचालक (साखर).
११. सर्व लेखापरीक्षक (साखर)
१२. वित्त विभाग (व्यय-२), कराधान-३ व अर्थसंकल्प-१२, (अर्थोपाय शाखा)
१३. कार्यासन क्रमांक १६-स/१७-स/२२-स/२५-स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. सह संचालक, लेखा व कोषागारे, नवीन प्रशासकीय इमारत, मंत्रालय, मुंबई.
१५. कक्ष अधिकारी, १६-स तथा वेब को-ऑर्डिनेटर, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवड नस्ती (३-स).